

Roll No. ....

Total No. of Pages : 4

Total No. of Questions : 8

उत्तरमध्यमा द्वितीयखण्ड

विषय कोड : 812

वास्तुविज्ञानम्
चतुर्थ-प्रश्नपत्रम्

समय : 3 घण्टे

पूर्णांक : 100

निर्देशः—अधोलिखिताः प्रश्नाः संस्कृतभाषायां समाधेयाः।

वास्तुनिष्ठ प्रश्नाः

1. उचितविकल्पं चित्वा लिखत —

5×2=10

(क) मयमतस्य एकादशोऽध्याये वर्णनम् अस्ति —

(अ) गर्भविन्यासस्य

(ब) भूलम्बविधानस्य

(स) पीठविधानस्य

(द) ग्रामस्य

(ख) मयमतस्य लेखकः —

(अ) दानवराजमयः

(ब) मयराजः

(स) राजमणिः

(द) ब्रह्मानन्दः

(ग) मयमतस्य द्वादशोऽध्याये श्लोकाः सन्ति —

(अ) द्वादशः

(ब) द्वाविंशतिः

(स) पञ्चाशत्

(द) षोडश

- (घ) विप्राणां भवनस्य भौमं (तलं) भवति —
- (अ) नवभौमं (ब) दशभौमं
- (स) उपर्युक्त द्वयोः (द) कोऽपि न
- (ङ) नीललोहं भवनस्य कस्मिन् दिशि स्थापयेत् —
- (अ) उत्तरदिशि (ब) पूर्वदिशि
- (स) पश्चिमदिशि (द) दक्षिणदिशि

2. रिक्तस्थानानि पूरयत :

5×2=10

- (क) सप्ताष्टहस्तमारभ्य ..... वर्धनात्।
- (ख) शान्तिकं पौष्टिकं ..... सार्वकारिकम्।
- (ग) तैतिलानां ..... हर्म्यके गृहे।
- (घ) अधिष्ठानं तदुन्मानं ..... द्विधा।
- (ङ) उन्नता प्रकृतिं भूमिं ..... ।

3. सत्य कथनानां समक्षं 'आम्' असत्य कथनानां समक्षं 'न' इति लिखत —

5×2=10

- (क) पञ्चदशकरव्याद्-हीनं भवनं क्षुद्र-विमानकं भवति।
- (ख) रक्षोगन्धर्वयक्षाणां भवनं द्वादशतलं भवति।
- (ग) सप्ततलयुतं भवनं युवराजस्य भवति।
- (घ) कार्तिकेयस्य दक्षिणभागे मयूरः स्थापयेत्।
- (ङ) वायोः मन्दिरे कृष्णमृगं न स्थापयेत्।

4. सत्ययुगं चिनुत -

2×5=10

(क) यज्ञोपवीतमोङ्कारं	(1) निर्मलजलम्
(ख) जाङ्गलभूतले	(2) दन्ताक्षमा स्थापयेत्
(ग) अधिष्ठानविधानं	(3) स्वस्तिकाग्निं च हेमजम्
(घ) गणेश मन्दिरे	(4) शाल्पुदपूरितः घटः स्थापयेत्
(ङ) पाकशालायाम्	(5) चतुर्दशाऽध्याये

5. एकवाक्येन उत्तरत (केचन पञ्च) -

5×2=10

- (क) भगवतः विष्णोः वाहनं कः भवति ?
(ख) मृत्तिका कति प्रकारकं भवति ?
(ग) मयमते कलशस्य कति नामानि सन्ति ?
(घ) शिखरस्य कति भेदाः सन्ति ?
(ङ) हवनस्य स्थापना कदा भवति ?
(च) पद्मकेसर-अधिष्ठानस्य भागाः सन्ति ?

लघूत्तरीया प्रश्नाः

6. अधोलिखिताः पञ्चप्रश्नाः समाधेयाः -

5×4=20

- (क) मञ्चबन्धनस्य वर्णनं श्लोक-माध्यमेन लिखत।
(ख) श्रेणीबन्धनस्य वर्णनं कुरुत।
(ग) अधिष्ठानस्य पर्याय नामानि लिखत।
(घ) स्तम्भलक्षणं लिखत।
(ङ) दण्डलक्षणं लिखत।
(च) शिलालक्षणं लिखत।

7. अधोलिखिताः चत्वारः प्रश्नाः समाधेयाः -

4×5=20

- (क) गृहनिर्माणे वर्ज्यवृक्षाणां नामानि लिखत।
(ख) प्रमालिका इत्यस्य वर्णनं श्लोकमाध्यमेन लिखत।
(ग) प्रस्तरमानस्य वर्णनं कुरुत।
(घ) सन्धिभेदाः लिखत।
(ङ) पुष्करस्य वर्णनं कुरुत।

दीर्घोत्तरीय प्रश्नाः

8. ललाटभूषणस्य वर्णनं मयमतानुसारं कुरुत।

1×10=10

अथवा

प्रतिभद्रस्य वर्णनं कुरुत।

आमंत्र

प्राश्निक कोड क्र. 4/1931

पृष्ठ क्र.-
प्रश्न पत्र/आदेश उत्तर

2
सेट-I

परीक्षा का नाम - पूर्वमध्यमा / उत्तरमध्यमा, खण्ड-प्रथम / द्वितीय

विषय - वस्तु विज्ञान विषय कोड 812 माध्यम - संस्कृत

कुल प्रश्न.....

समय - 3 घण्टा

पूर्णांक 100

निर्देश

प्रश्न क्रमांक	प्रश्न के लिए अधिकतम अंक
1. वस्तुनिष्ठप्रश्नाः क, = (ब) मूलस्वविधानम् ख, = (क) दानवराजमयः ग, ख, द्वाविंशतिः घ, स, उपर्युक्तद्वयोः ङ, अ, ऊर्ध्वदिशि	2 x 5 = 10
2. (क) द्विद्विहस्त ख, जयदमद्भुतं ग, छिजातीनां वर्णानां घ, जातिभूमिवशात् (ङ) कृत्वा हस्तप्रमाणतः।	2 x 5 = 10
3. क आम ख, न ग, आम घ, आम ङ, न	2 x 5 = 10
(ङ) (क) यज्ञोपवीतमोडुरां 1 स्वस्ति कारिणं च देहपान। (ख) पाङ्कजलभूतले 2 निर्मलजलम् (ग) मध्विष्णुविधानं 3 चतुर्दशोऽध्याये। (घ) शणेशमन्दिरे 4 दन्तासमाना स्थापयेत्। (ङ) पाकेशालायाम् 5 शाल्युडूरितः 6/28 स्थापयेत्।	2 x 5 = 10

हस्ताक्षर

प्राश्निक कोड क्र.....

पृष्ठ क्र.-

प्रश्न पत्र/आदर्श उत्तर

परीक्षा का नाम :- पूर्वमध्यमा / उत्तरमध्यमा, खण्ड-प्रथम / द्वितीय

विषय.....

विषय कोड.....

माध्यम.....

कुल प्रश्न.....

समय - 3 घण्टा

निर्देश

पूर्णांक.....

प्रश्न क्रमांक	प्रश्न के लिए अधिकतम अंक
5	(क) भगवतः विष्णोः वाहनं गक्रणः भवति। (ख) मृत्तिका चतुर्प्रकारकं भवति। ए, मयमात कवशस्य चत्वारि नामानि सन्ति। ब, शिखरस्य अष्टभेदाः सन्ति। ड, हवनस्य स्थापन भवनस्य गर्भस्थापनस्य समये कामते। ए, पद्मकेसर-अधिष्ठानस्य षड्विंशभागाः सन्ति।
निर्देश :- व्याख्यात्मकप्रश्नानां मूल्यांकनं दान्तस्याविष्यक्तानुसारं भवेत्।	
हस्ताक्षर	